

RIDDERKERK

Lokale Inclusie Agenda gemeente Ridderkerk

Ridderkerk is een inclusieve gemeente:

een gemeente waarin iedereen mee kan doen, met en zonder beperking.

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
1.1. Wat willen we bereiken?	4
1.2. Leeswijzer	4
2. De Lokale Inclusie Agenda (LIA).....	5
3. Ervaringsdeskundigheid	6
3.1. Samen opstellen en uitvoeren van de inclusie agenda.....	6
4. Aanpak.....	7
4.1. Kaders	7
4.2. Actieprogramma.....	8
4.3. Monitoring.....	9
5. Actieprogramma.....	10
5.1. Bewustwording en interne en externe communicatie.....	10
<i>Wat doen we al?</i>	10
<i>Wat gaan we doen?</i>	11
5.2 Fysieke toegankelijkheid	12
<i>Wat doen we al?</i>	12
<i>Wat gaan we doen?</i>	13
5.3 Sociale toegankelijkheid.....	14
<i>Wat doen we al?</i>	14
<i>Wat gaan we doen?</i>	16
5.4 Actieprogramma in één oogopslag	17

Voorwoord

Nederland heeft in 2016 het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (VN-verdrag handicap) ondertekend en in 2020 heeft Ridderkerk het Manifest 'Iedereen doet mee' ondertekend. Hiermee hebben we ons gecommitteerd aan het ontwikkelen en uitvoeren van een lokaal inclusiebeleid, in samenwerking met maatschappelijke partners. Inclusie houdt in dat elk individu als volwaardig wordt geaccepteerd en dat de omgeving zó is ingericht dat hij of zij volwaardig kan deelnemen aan de maatschappij.

Ongeveer 1 op de 10 mensen in Nederland heeft een beperking die invloed heeft op het dagelijks leven. Mensen met een beperking ondervinden regelmatig dat gebouwen, toiletten, websites of winkels niet toegankelijk zijn. Verder wordt bij het opstellen van informatie vaak geen rekening gehouden met mensen met een verstandelijke- en/of psychische beperking of mensen met dementie, waardoor de teksten voor hen te moeilijk zijn. Ook voor mensen die doof of slechthorend zijn is informatie niet altijd toegankelijk. Bijvoorbeeld als een filmpje wordt vertoond dat niet ondertiteld is of als bij een presentatie geen tolk in gebarentaal aanwezig is. Dit belemmert mensen met een beperking om zelfstandig aan de maatschappij deel te nemen.

Om deze reden is de gemeente Ridderkerk in 2016 gestart met de oprichting van het Inclusie Panel Ridderkerk. In de afgelopen jaren is door dit Panel op diverse onderwerpen geadviseerd en zijn er verschillende verbeteringen gerealiseerd. Op 11 november 2019 is het Inclusie Panel Ridderkerk onderdeel geworden van het Maatschappelijk Burgerplatform Ridderkerk (MBR). Voor de ontwikkeling en uitvoering van deze agenda werken we nauw samen met het MBR, maar we zullen ook andere maatschappelijke organisaties en/of belangenbehartigers benaderen als het gaat om een bepaalde expertise van inclusie.

We streven er naar om met deze agenda een aangenamere leefomgeving voor iedereen te creëren. Een omgeving waar iedereen op zijn/haar eigen manier kan participeren en bijdragen aan onze Ridderkerkse samenleving. Een omgeving waar iedereen kan zijn wie hij/zij wil zijn. Er is gezocht naar haalbare en realistische doelen. We willen immers geen stip op de horizon die niet haalbaar is.

In de raadsvergadering van 16 december 2021 is de motie "Inclusiviteitstoets" aangenomen. Hiermee wordt inclusiviteit een standaard aandachtspunt bij alle bestuurlijke voorstellen.

Wethouder Marten Japenga

1. Inleiding

Twee miljoen Nederlanders hebben een beperking. Ze zijn slechtziend, blind of doof, hebben een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronische ziekte of psychische problemen. Ook laaggeletterdheid of beginnende dementie kan een beperking zijn. Voor al deze mensen is zelfstandig en op voet van gelijkheid meedoen niet altijd vanzelfsprekend.

Het VN-Verdrag Handicap heeft als doel dat personen met een handicap effectief en op voet van gelijkheid kunnen meedoen in de samenleving. Het VN-Verdrag noemt daarvoor een aantal uitgangspunten: gelijkheid, solidariteit, autonomie en participatie. Dit sluit naadloos aan op de doelstelling van de gemeente Ridderkerk dat iedereen welkom is, meetelt, mee doet en zich gezien voelt. Ook mensen met een beperking.

1.1. Wat willen we bereiken?

In deze Lokale Inclusie Agenda (LIA) beschrijven we hoe we werken aan het toegankelijker maken van Ridderkerk. Middels een door de raad op 16-12-2021 aangenomen motie "Inclusiviteitstoets" is bepaald dat inclusiviteit een onderdeel moet zijn van nieuwe voorstellen. Concreet betekent dit dat rekening gehouden wordt met de doelgroep. Wat betekent een maatregel voor mensen met een beperking? Wat zorgt ervoor dat deze groep ook volledig tot zijn recht kan komen. In nieuw beleid houden we standaard rekening met mensen met een beperking om het achteraf 'repareren' van ontoegankelijke situaties te voorkomen. Bestaande voorzieningen maken we geleidelijk toegankelijker. Onze ambitie is vertaald in een actieprogramma met concrete stappen die we op korte termijn kunnen uitvoeren.

Het uiteindelijke doel van deze agenda is dat er een zodanige mate van bewustwording is en dat aandacht voor inclusie dusdanig in de samenleving een plaats heeft gevonden, dat een aparte agenda overbodig wordt. De aandacht voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking is dan een vanzelfsprekend onderdeel geworden van onze beleidsontwikkeling, dienstverlening en communicatie. Het woord inclusief verwijst hier ook naar. Het betekent dat er geen speciaal beleid komt dat gericht is op specifieke doelgroepen, maar dat we in de basis de belangen van alle inwoners meewegen. Dit vraagt wel om een integrale aanpak, om te komen tot een gezamenlijk beleid waar alle werkvelden bij zijn betrokken.

1.2. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk worden kort de centrale uitgangspunten bij het opstellen en uitvoeren van de LIA genoemd en de hoofdthema's. Hoofdstuk 3 gaat in op het belang van ervaringsdeskundigheid bij de totstandkoming van de LIA en bij de uitvoering ervan. Hoe we tot nu toe te werk zijn gegaan, hoe we te werk zullen gaan met de uitvoering van deze agenda en binnen welke kaders we dat gaan doen beschrijven we in hoofdstuk 4. Vervolgens geven we in hoofdstuk 5 per thema concreet aan wat we al doen en welke acties we nog gaan doen.

2. De Lokale Inclusie Agenda (LIA)

Het VN-Verdrag heeft als doel dat iedereen, ongeacht de beperking die iemand heeft, op alle levensdomeinen in de samenleving mee kan doen. De samenleving moet ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. Om deze achterstanden in de gemeente Ridderkerk weg te werken, zijn er doelen en plannen ontwikkeld op verschillende onderwerpen. Voor deze agenda is de index van de Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG¹ gebruikt.

Uitgangspunten

De uitgangspunten **gelijkheid, solidariteit, autonomie en participatie** zijn bij het ontwikkelen van de LIA gebruikt om te beoordelen welke acties bijdragen aan een inclusieve samenleving. Draagt het bij aan gelijke rechten en mogelijkheden voor mensen met en zonder een beperking? Draagt het bij aan de autonomie van mensen met een beperking of blijft een onnodige afhankelijkheid in stand? Laat het zien dat we in de gemeente uitgaan van solidariteit? Zorgt dit beleid ervoor dat echt iedereen kan deelnemen? Deze uitgangspunten worden ook gebruikt bij de implementatie van de LIA.

Thema's

Bij het ontwikkelen van beleid voor een inclusieve gemeente is een aantal onderwerpen altijd van belang en vaak zelfs noodzakelijk. Deze algemenere onderwerpen zijn bewustwording en de rol die de gemeente daarbij heeft, toegankelijkheid en ontmoeting tussen mensen met en zonder een beperking. Deze onderwerpen zijn voorwaardelijk voor het slagen van een inclusieve samenleving, want deze zorgen ervoor dat mensen zich er bewust van zijn dat er beperkingen zijn om mee te doen, ze bevorderen wederzijds begrip en zorgen voor bereikbaarheid en uitgangelijkheid (ook weer snel maar buiten kunnen gaan). In deze agenda hebben we daarom de acties onderverdeeld in de thema's *bewustwording en interne en externe communicatie, fysieke toegankelijkheid en sociale toegankelijkheid.*

---

¹ Zie ook Handreiking Lokale Inclusie Agenda, VNG.nl

3. Ervaringsdeskundigheid

Het motto van het VN-verdrag is: “niets over ons, zonder ons”. Oftewel, organiseer ervaringsdeskundigheid en betrek mensen met een beperking bij het opstellen van de lokale inclusie agenda. Door ondertekening van het Manifest ‘Iedereen doet mee’² is dit uitgangspunt ook in Ridderkerk omarmd en is de noodzaak erkend om (ervaring)deskundigen te betrekken bij zowel de voorbereiding als de uitvoering van de LIA.

3.1. Samen opstellen en uitvoeren van de Lokale Inclusie Agenda

De gemeente nodigt de inwoners uit om samen te werken aan de uitvoering van een inclusieve agenda. Het is een proces waar betrokkenheid van een ieder voor nodig is en in het bijzonder een vertegenwoordiging van Ridderkerkers met een beperking. We maken bij de aanpak gebruik van bestaande netwerken van ervaringsdeskundigen, het Maatschappelijk Burger Platform en andere belangenverenigingen.

Per thema van de inclusieagenda zal worden beoordeeld hoe, waarvoor en op welk moment ervaringsdeskundigen het beste betrokken kunnen worden. Wat we onze inwoners vragen, hangt af van het doel: willen we informeren, agenderen of bijvoorbeeld het gesprek faciliteren? Afhankelijk daarvan kiezen we een vorm die daarbij past. We houden daarbij rekening met wat we van onze inwoners kunnen vragen.

Daarnaast is het van belang om ervaringsdeskundigheid te betrekken bij de opgave die we als gemeente hebben. Hoe gaan we de inclusiviteit integraal in onze dienstverlening en beleidsontwikkeling borgen?

- De beleidsmedewerker(s) zullen de eerste jaren een coördinerende functie hebben om integraal anderen te betrekken bij deze uitvoerende werkzaamheden.
- Naar aanleiding van de Motie Inclusiviteitstoets³ zal inclusiviteit een standaard onderdeel (‘kopje Inclusiviteitstoets’) worden van college-/raadsvoorstellen.
- Naast de invoering van de toets moet er een instructie komen hoe beleidsmedewerkers moeten omgaan met de inclusieagenda bij voorstellen. Beleidsmedewerkers (op alle deelgebieden) kunnen in samenspraak met de coördinator inclusie komen tot een integrale blik en uitwerking.

---

² Zie ook motie 2019-41 d.d. 7-11-2019, die geleid heeft tot ondertekening van het manifest ‘Iedereen doet mee’.

³ Motie inclusiviteitstoets 16-12-2021

4. Aanpak

Welke kaders we tot dusver hebben gehanteerd en welke we gaan hanteren voor de uitvoering van de LIA wordt hieronder toegelicht. Daarbij gaan we in op de vraag waaraan aanpassingen moeten voldoen om bij te dragen aan een inclusieve samenleving. Ook andere de voorwaarden worden besproken. Tot slot gaan we in op het monitoren van de voortgang van de uitvoering van deze agenda.

4.1. Kaders

Binnen het VN-verdrag wordt toegankelijkheid zeer breed gezien: zowel digitaal als fysiek en mentaal. Inclusie is ook onderdeel van de verschillende wetten waar we als gemeente mee te maken hebben:

- Inclusie is opgenomen in onder andere de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet, de Wet Passend Onderwijs en de Participatiewet.
- In de Kieswet is vastgelegd dat alle stemlokalen toegankelijk moeten zijn voor mensen met een lichamelijke beperking en dat de kiezers in de stemlokalen de mogelijkheid moeten hebben om zelfstandig te kunnen stemmen.
- Digitale toegankelijkheid is vastgelegd in het (Tijdelijke) besluit digitale toegankelijkheid dat valt onder de nog vast te stellen Wet digitale overheid (verwachting juli 2022, precieze datum inwerkingtreding nog niet bekend.)

Inclusief beleid is beleid waarbij de bruikbaarheid voor iedereen centraal staat. Nagenoeg alle aanpassingen die worden gerealiseerd voor mensen met een beperking leveren ook voordelen op voor andere gebruikers. Denk hierbij aan mensen met kinderwagens, ouderen en mensen die tijdelijk hulpbehoevend zijn.

Niet alle fysieke of mentale beperkingen worden als een handicap beschouwd of ervaren. Pas in situaties waarin men geconfronteerd wordt met een daadwerkelijke belemmering in het handelen, vormt een beperking een probleem. Zo moet niet alleen gekeken worden naar wet- en regelgeving, maar of dit daadwerkelijk aansluit bij de behoeften van de gebruikers. Voor oplossingen van problematische situaties verbindt het VN-verdrag drie voorwaarden aan aanpassingen die een toegankelijke samenleving bevorderen:

1. De aanpassing moet geschikt zijn: hij neemt de belemmering weg.
2. De aanpassing moet noodzakelijk zijn: hetzelfde doel kan niet op een andere manier worden bereikt.
3. De aanpassing vormt geen onevenredige belasting voor de organisatie of werkgever die de aanpassing moet doen.

Voor het opstellen en uitvoeren van deze inclusieagenda hebben wij de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De beleidsmedewerker zorgt voor concrete acties die Ridderkerk op korte termijn toegankelijker kunnen maken.
- In de nieuwe raadsperiode wordt inclusiviteit een standaard onderdeel van college-/raadsvoorstellen.
- Daarbij leggen we de nadruk op acties die toekomstbestendig zijn.
- We zetten in op bewustwording die uiteindelijk leidt tot structurele borging van inclusie.
- We betrekken ervaringsdeskundigen aan de voorkant en maken daarbij gebruik van bestaande netwerken.
- We voeren het actieprogramma zoveel mogelijk uit binnen de bestaande begrotingsprogramma's zodat acties meteen worden geïntegreerd in bestaand beleid.

Inclusief beleid raakt niet alleen mensen met een fysieke of verstandelijke beperking, maar ook mensen die anderstalig zijn of eenzame mensen. Het is als gemeente de kunst om al deze uitsluitingsgronden mee te nemen en zo impliciete en expliciete uitsluiting te voorkomen voor alle burgers. Om er voor te zorgen dat iedereen volwaardig kan participeren in de Ridderkerkse samenleving is het van belang dat iedereen meewerkt aan de implementatie van de inclusieagenda.

4.2. Actieprogramma

De Ridderkerkse inclusieagenda bevat een actieprogramma met een begin en een eind:

- Ter voorbereiding is het Maatschappelijk Burgerplatform Ridderkerk bevestigd op het gebied van toegankelijkheid en of dat voldoende is. We beschouwen dit als de nulmeting.
- We zetten concrete stappen die bijdragen aan bewustwording en zorgen voor concrete verbeteringen op het gebied van inclusie. Dit is tevens een leerproces.
- Het actieprogramma wordt binnen de nieuwe bestuursperiode uitgevoerd. We monitoren de ontwikkelingen, evalueren wat we hebben gedaan en welke rol ervaringsdeskundigen hierin hebben gehad. We streven er naar om in 2026 een volwaardig inclusief Ridderkerk te hebben opgebouwd.
- Het eindpunt is bereikt wanneer bij het maken van toekomstig beleid vanzelfsprekend rekening gehouden wordt met de belangen van mensen met een beperking.
- We moeten aansluiten bij het ontwikkelen van de omgevingsvisie. Hoe we de fysieke leefomgeving gaan invullen is een beleidsonderdeel waarover het college en de gemeenteraad een oordeel moet vormen.

De acties die betrekking hebben op bewustwording of op beleid hebben prioriteit gekregen. Daar kunnen we naar verwachting op termijn het meeste resultaat behalen. Ook willen we natuurlijk zelf graag het goede voorbeeld geven.

4.3. Monitoring

De gemeente monitort de voortgang en opbrengsten in de monitor VN-verdrag Handicap actieprogramma. Het eerste moment waarop de balans wordt opgemaakt zal zijn tijdens de Week van de Toegankelijkheid in oktober 2022.

Samen met het MBR, belangenorganisaties en burgers beoordelen we of we voortgang boeken. Gaan we de juiste richting op, hebben acties al effect en welke andere aanvullende inzet is nog nodig? Hieruit volgt jaarlijks een evaluatieverslag met daarbij de mogelijke vervolgstappen en activiteiten.

5. Actieprogramma

In dit hoofdstuk staat per thema beschreven wat de gemeente al doet aan inclusie, gevolgd door de acties die we de komende periode op dat thema gaan ondernemen om de inclusie te verbeteren. De acties tezamen vormen het actieprogramma van deze inclusieagenda.

5.1. Bewustwording en interne en externe communicatie

Dit thema gaat vooral over bewustwording van de (actieve) rol die de gemeente heeft in het toegankelijker maken van Ridderkerk. Voorbeelden hiervan zijn de manier waarop we communiceren met onze inwoners, hoe toegankelijk informatie is en de manier waarop beleid wordt gevormd. Voorbeeldgedrag van de gemeente is cruciaal in het bevorderen en stimuleren van inclusie door andere partijen.

Wat doen we al?

Bewonersparticipatie

Als gemeente zijn we gericht op wat er onder inwoners leeft. We willen uitnodigend zijn naar alle inwoners toe om mee te doen aan beleidsontwikkelingen en ruimtelijke projecten. We gaan vroegtijdig in gesprek met inwoners en praten niet over hen, maar met hen. Dit betekent dat allerlei vormen van participatie toegankelijk moeten zijn. Zo maken we gebruik van verschillende media om iedereen te kunnen bereiken en maken we gebruik van begrijpelijke taal. Daarom zullen we ook inwoners betrekken bij de ontwikkeling van een Ridderkerkse inclusieve samenleving. De evaluatie van de huidige participatieprocessen zullen wij gebruiken bij het betrekken van de bewoners.

Digitaliseren van dienstverlening

Alle dienstverlening binnen de gemeente die digitaal uitgevoerd mag worden bieden we digitaal aan. Zo kan iedereen die dit wil vanuit huis zaken regelen in zijn of haar eigen tempo. Omdat digitale dienstverlening niet voor elke Ridderkerker geschikt is, willen we maatwerk leveren en waar dit kan ook dienstverlening fysiek aanbieden. Zo zorgen we ervoor dat onze dienstverlening inclusief is.

Ridderkerk als werkgever

In onze organisatie houden we rekening met eventuele beperkingen van medewerkers. Daarbij maken we gebruik van advies van de ARBO en de HRM-adviseurs. Wanneer er maatwerk voor gebruikers nodig is, zoals aangepaste apparatuur of bureaus, dan wordt dit op basis van het advies van de ARBO verstrekt. In de communicatie van de BAR-organisatie voor de werving van personeel wordt de boodschap uitgedragen dat iedereen welkom is om te solliciteren. Voor de verhalen en foto's op de gemeentelijke website is erop gelet dat ze een goede afspiegeling vormen van de maatschappij.

Verkiezingen

Bij verkiezingen is toegankelijkheid een expliciet punt van aandacht. De gemeente verbetert de communicatie over de toegankelijkheid van de stembureaus voor mensen met een beperking. Verder streeft zij ernaar zoveel mogelijk stembureaus rolstoelvriendelijk te maken en worden de stembureaus getest door rolstoelgebruikers. De gemeente zorgt ervoor dat mensen met een auditieve of visuele beperking in elk geval op één locatie kunnen stemmen. Denk als oplossing hierbij aan een doventolk en audiodescriptie voor slechtzienden.

Wat gaan we doen?

Acties gemeentelijke organisatie en dienstverlening

1. Borgen van het thema inclusieve samenleving in onze organisatie

Omdat inclusie binnen de gehele gemeentelijke organisatie een thema is, moet dit integraal in alle domeinen geadresseerd worden. Om dit te bereiken kunnen verschillende instrumenten ingezet worden, waaronder trainingen voor medewerkers, het coördineren van de uitvoering van de LIA, het eventueel werken met ambassadeurs binnen teams, het standaard opnemen van een paragraaf over inclusie in college-/raadsvoorstellen, enzovoort. Het coördineren, uitzetten en ophalen van informatie wordt bij de contactambtenaren van de adviesraden belegd. De contacten binnen het werkveld zijn van groot belang en die zijn door deze medewerkers het best geborgd. Door jaarlijks aandacht te vragen voor inclusie in de Week van de toegankelijkheid kunnen we inventariseren hoe het gemeentelijk beleid verloopt.

2. Borging ervaringsdeskundigheid per thema

De gemeente wil haar inwoners op een passende manier betrekken bij het maken van beleid. De vereiste aanpak hangt af van het doel dat je voor ogen hebt, de doelgroep en het onderwerp. Daarom beoordelen we per thema op welke manier ervaringsdeskundigen beter kunnen worden betrokken bij het maken van nieuw beleid, zodat signalen uit het veld worden opgepikt en inclusie voldoende divers is vertegenwoordigd. Hierbij betrekken we onze adviesraden om te zorgen voor een diverse vertegenwoordiging. Via zorginstanties en vrijwilligersorganisaties zullen ervaringsdeskundigen betrokken worden.

3. Informatie op websites toegankelijk aanbieden

Samen met de communicatieafdeling van de gemeente bekijken we jaarlijks het ontwerp van de gemeentelijke website en de aangeboden informatie. Waar nodig voeren we aanpassingen door om de website beter toegankelijk te maken en actueel te houden. We betrekken hierbij de vakinhoudelijke collega's om bewustzijn te creëren en inclusie te borgen. Inwoners die problemen ervaren met het vinden van informatie op de website of inwoners die tegen toegankelijkheidsproblemen aanlopen, kunnen

contact opnemen met de gemeente via e-mail, telefoon of balie. Samen met beleidsmedewerkers wordt er naar een passende oplossing gezocht, zodat iedereen toegang heeft tot dezelfde informatie.

Inwoners kunnen ook een klacht indienen bij de gemeente. Die wordt behandeld binnen 5 werkdagen en er wordt gezamenlijk naar een oplossing gezocht. We informeren de inwoner over de voortgang en de uitkomst. Binnen 3 weken is de klacht afgehandeld.

We zorgen voor digitaal toegankelijke documenten met uitzondering van onze archieven. Documenten uit de archieven kunnen worden opgevraagd en maken we op dat moment toegankelijk. Dit proces borgen we in een werkproces bij de diverse teams. Alle websites waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, worden elk jaar getoetst. De verplichte toegankelijkheidsverklaring voor websites controleren we jaarlijks en passen we aan waar nodig. We streven er naar dat alle websites in 2024 een A-status hebben voor toegankelijkheid. In de nog vast te stellen startnotitie Digitale toegankelijkheid wordt nader ingegaan hoe we omgaan met websites, apps en intranetten.

5.2 Fysieke toegankelijkheid

Dit thema heeft betrekking op materiële zaken waar de gemeente verantwoordelijk voor is, zoals de openbare ruimte, verkeer en het gemeentelijk vastgoed. De gemeente streeft naar wijken waarin iedereen volwaardig mee kan doen. Dit betekent dat mensen met een (lichamelijke) beperking zonder problemen gebruik kunnen maken van de faciliteiten in onze accommodaties. Dat betekent ook dat de gemeente inclusie onder de aandacht brengt van de uitvoerenden bij het aanleggen van speelplaatsen.

Wat doen we al?

Burgerparticipatie

Het MBR heeft in het verleden enkele gevaarlijke (verkeers)situaties onder de aandacht gebracht. En ook met resultaat. We zullen het MBR blijvend betrekken. Daarnaast willen we contact leggen met alle verenigingen van eigenaren om gezamenlijk en misschien gelijktijdig aanpassingen aan te pakken. Met bewoners van een gebouw met een aanpassing aan hun woning, kijken we naar oplossingen om alle toegangsdeuren in het gebouw in een keer aanpassen. Meer samenwerking tussen de gemeente en de vve's zal niet alleen geld besparen, maar ook een verbeterde leefomgeving voor alle bewoners en bezoekers creëren.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer moet toegankelijk zijn voor iedere inwoner. Het laten aansluiten van alle vervoersvormen op elkaar is een belangrijk aandachtspunt. Mede daarom hebben we de Wmo-vervoersregeling. Hier kunnen mensen gemakkelijk, waar nodig met begeleiding, gebruik van maken. Samen met de regiecentrale en het MBR kijken we hoe we deze service verder kunnen verbeteren.

Wat gaan we doen?

Acties fysieke toegankelijkheid

1. Aandacht voor fysieke toegankelijkheid

De gemeente gaat er voor zorgen dat fysieke toegankelijkheid wordt ingebed in het dagelijks beleid op nieuwbouwplannen en inrichting van openbare ruimte. Bij het speelbeleid moet inclusie de norm voor enkele nieuwe speelplaatsen zijn. Dat betekent toegankelijk voor ieder kind, met of zonder beperking. Verder zal de toegankelijkheid van de stembureaus steeds geactualiseerd worden als het gaat om nieuwe locaties.

2. Publiek toegankelijke toiletten vergroten

Het doel is om het aantal toegankelijke openbare toiletten te vergroten. Dit betekent niet per se een vergroting van het aantal toiletten. Dit kan zowel gaan om het verbeteren van de toegankelijkheid van een openbaar toilet of een toilet publiek toegankelijk maken voor alle inwoners. Samen met onze maatschappelijke partners en ervaringsdeskundigen maken we een inventarisatie van openbare toiletten bij gemeentelijke gebouwen, sportverenigingen, winkelcentra enzovoort. Vervolgens wordt waar dat nodig is in overleg met ondernemers de beschikbaarheid en toegankelijkheid van openbare toiletten verbeterd. Bij het ontwikkelen van nieuwe centrumplannen wordt rekening gehouden met openbare toiletten en andere voorzieningen. Het in kaart brengen van de bestaande openbare toiletten en het verbeteren van de bewegwijzering zal worden opgepakt. Regels omtrent openbare toiletten zullen vorm moeten krijgen in de beleidsregels voor de fysieke leefomgeving, deze worden met het aanpassen van de omgevingsvisie eventueel aangepast voor het nieuwe omgevingsplan.

3. Begaanbaarheid rondom winkelcentra verbeteren

Na inventarisatie samen met de adviesraad voor betere en logische looplijnen nemen we deze in geplande werkzaamheden op. We zullen beginnen bij het centrum, winkelgebieden en toegang van sport-, cultuur- en welzijnsvoorzieningen. De uitvoering is afhankelijk van bestaande werkzaamheden die opgenomen zijn in de plannen voor groot onderhoud. Taak is om een inventarisatie te maken en dit te koppelen aan deze bestaande onderhoudsactiviteiten bij het deelgebied ruimtelijke ontwikkeling.

4. Beoordelen voorschriften toegankelijkheid

Uit onze ervaringen blijkt dat de voorschriften voor toegankelijk beleid niet altijd aansluiten op de wensen van gebruikers. De voorschriften die worden gehanteerd bij projecten in de openbare ruimten worden daarom samen met ervaringsdeskundigen beoordeeld. Zo wordt het gebruikersperspectief beter meegenomen in nieuwe projecten, door vroegtijdig bij verandering van de infrastructuur en bouwplannen van gemeentelijke gebouwen ervaringsdeskundigen te betrekken.

5. Bespreekbaar maken van, en informatie geven over, veiligheid in de wijk

We maken de benodigde informatie omtrent veiligheid voor de doelgroep inzichtelijk, communiceren dit naar de doelgroep en belangenorganisaties en ontwikkelen een proces over hoe signalen gegeven en verwerkt worden. Inclusie is tevens onderdeel van de integrale visie sociaal domein. De veiligheid in de wijk komt terug in beleidsregels voor de fysieke leefomgeving van de omgevingsvisie.

6. Woon-zorgbeleid

Inclusie is ook een onderwerp dat in de samenwerking van de gemeente met woningbouwcorporaties aan de orde komt, bijvoorbeeld als het gaat om aangepaste woningen. Dat kunnen woningen zijn voor ouderen, woningen voor zorgdoelgroepen zoals mensen met een beperking of inwoners die uitstromen uit beschermd wonen en in de wijk worden gehuisvest. De opgave van de gemeente op het gebied van wonen en zorg is geïnteriseerd en de woonzorgvisie is opgesteld voor de komende jaren.

5.3 Sociale toegankelijkheid

Dit thema gaat over minder zichtbare problemen rondom inclusie, die vaak verweven zijn met maatschappelijke ongelijkheid. Denk bijvoorbeeld aan een verschil in kansen op passend onderwijs, werk of invulling van de vrije tijd. Elkaar begrijpen (cultuur) is van belang voor sociale toegankelijkheid. Sociale inclusie is iets wat de gemeente niet alleen kan regelen, omdat andere partijen medeverantwoordelijk zijn. De gemeente kan dit onderwerp bij deze partijen agenderen en hen inspireren en enthousiasmeren. Bij inclusie kijken we naar alle doelgroepen in onze samenleving. We denken bij deze doelgroepen niet alleen aan mensen met een fysieke of verstandelijke beperking, maar ook aan mensen die anderstalig zijn of eenzame ouderen en jongeren. In dit onderwerp verbinden we de inclusie van mensen met een beperking aan inclusie in de breedste zin van het woord.

Wat doen we al?

Positieve gezondheid

Wij hanteren een brede definitie van 'gezondheid' door het begrip 'positieve gezondheid' centraal te stellen in ons beleid. We zien gezondheid niet als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar stellen het betekenisvol leven van mensen centraal, waarin veerkracht, aanpassingsvermogen en regie op het eigen leven belangrijke waarden zijn. Dit draagt bij aan inclusief beleid, omdat we zo beter in staat zijn om samenhang aan te brengen in ons sociaal beleid en de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet kunnen verbinden met domeinen als onderwijs, wonen, welzijn en gezondheid.

Onderwijs

Met de sluitende aanpak voor voortijdig schoolverlaters ondersteunen we zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie naar de arbeidsmarkt. Er is een samenhangend aanbod gerealiseerd om kwetsbare jongeren via diverse wegen terug naar school of naar een plek op de arbeidsmarkt te begeleiden. Als een

startkwalificatie niet haalbaar is, gaan we met de jongere aan de slag om duurzaam werk te vinden of een goede dagbesteding.

Dagbesteding kan worden ingezet als een algemene voorziening vanuit de Wmo. Het gaat dan om voor iedereen toegankelijke, laagdrempelige activiteiten, die worden georganiseerd door de welzijnsinstelling in de gemeente. Dagbesteding kan ook worden ingezet als een maatwerkvoorziening, dan is het een vorm van groepsgerichte begeleiding. Er wordt dan doelgericht gewerkt aan het ontwikkelen van het arbeidspotentieel en het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Op deze manier kan dagbesteding worden ingezet als opmaat naar activering vanuit de Participatiewet.

Evenementen op gebied van cultuur en sport

We stellen ten aanzien van cultuur, sport en evenementen als doel dat we inclusie bevorderen bij bestaande en toekomstige evenementen. We willen dat organisatoren er bij het organiseren van (culturele) evenementen bewust rekening mee houden dat mensen met een beperking deel kunnen nemen. Bij de aanvraag moeten we de juiste informatie aandragen, zodat zij weten wat de gemeente van hen verwacht.

We hebben verder als doel om fysieke toegankelijkheid van evenementen structureel in te bedden in het uitvoeringsplan en bij de beoordeling van aanvragen voor vergunningen. Bij het onderwerp sport stellen we ons tot doel om kinderen en jongeren met en zonder beperking meer samen te laten sporten. Daarvoor willen we bij onze reguliere sportclubs bewustwording creëren door meer aandacht te besteden aan sporten met een beperking. Daarbij moet het maatschappelijk verantwoord verenigen een van de uitgangspunten zijn voor sportverenigingen om zich maatschappelijk in te zetten op dit gebied. Binnen het werkveld sport en bewegen is MEE actief die inwoners met een beperking helpt bij de keus voor een sport- of beweegaanbod (Sport MEE).

Laaggeletterdheid

Voor veel inwoners is laaggeletterdheid een belemmering om mee te doen in de samenleving. Dit is opgenomen in onze aanpak laaggeletterdheid. Hierin staat onder meer beschreven dat we als organisatie duidelijke en gewone taal willen gebruiken.

Daarnaast is een samenwerkingsovereenkomst met de Stichting Lezen en Schrijven gesloten voor hun ondersteuning in onze aanpak van laaggeletterdheid in de regio Rijnmond. In Ridderkerk wordt de focus gelegd op:

- Wervingsaanpak verbeteren.
- Bibliotheek ondersteunen bij netwerkvorming en afspraken.
- Aansluiten bij gemeentelijke organisatie o.a. gezondheidsbeleid/lokaal preventieaanpak, structurele screening Werk & Inkomen.

Het Taalpunt is nu het centrale punt binnen de gemeente waar zowel inwoners als professionals terecht kunnen voor advies en vragen over taal, rekenen en digitale vaardigheden. Op deze manier is de vraag en het aanbod op het gebied van basisvaardigheden bekend en kunnen op elkaar afgestemd worden, zodat de doelgroep hiervan gebruik kan maken en hierdoor beter kan participeren in de samenleving. Ook is er meer aandacht voor de moeilijk bereikbare groepen bereiken (onder andere NT1-ers, laaggeletterden met Nederlands als moedertaal).

Wat gaan we doen?

Acties sociale toegankelijkheid

1. Activiteit in week van de toegankelijkheid

Jaarlijks organiseert de gemeente een activiteit om bewustwording over inclusie te promoten. Hierbij staat centraal dat inclusie vaak betekent dat je iets simpelweg anders doet omdat je 'rekening houdt met...' en dat dit niet veel moeite hoeft te kosten.

2. Meedoen aan evenementen

Het aanvraagformulier voor een evenementenvergunning wordt zo aangepast dat de organisatie vooraf al dient aan te geven wat zij doet aan de fysieke toegankelijkheid van hun evenement. Inclusie wordt opgenomen als criterium voor het toekennen van subsidies voor evenementen. We willen de toegankelijkheid van cultuurinstellingen voor mensen met een beperking verbeteren. Voor de participatie van mensen met een beperking is het belangrijk om 'drempelloos' te kunnen genieten van cultuuruitingen. We streven naar verbreding van het aanbod en informatie op de websites van sport- en cultuurinstellingen inzake voorzieningen voor mensen met een beperking en de toegankelijkheid ervan.

3. Sportmogelijkheden

In de uitvoering van het sportakkoord is aandacht voor het bieden van een toegankelijk sportaanbod. In een netwerk met aanbieders en ondersteuners wordt nadrukkelijk naar samenwerking gezocht, zodat meer mensen met een beperking gebruik kunnen maken van sportfaciliteiten. We gaan in gesprek met verschillende sportaanbieders om te kijken wat er mogelijk is. Ook hebben we contact met (zorg)aanbieders om de vraag op te halen en te kijken wat er nog meer nodig is om de doelgroep te laten bewegen. Een actie die in dit kader staat gepland is het organiseren van een sportdag voor mensen met een beperking. Deze dag wordt in juli 2022 gehouden en wordt georganiseerd door Clubsupport van Facet. Op deze manier zorgt de gemeente vanuit het sportbeleid voor een toegankelijk en betaalbaar aanbod, in samenwerking met meerdere organisaties zoals MEE, (zorg)aanbieders en sportverenigingen. We inventariseren welke sportfaciliteiten er in Ridderkerk zijn voor mensen met een beperking en zorgen ervoor dat het overzicht op de site van Unieksporten actueel blijft.

5.4 Actieprogramma in één oogopslag

Voor het actieprogramma hebben we acties geselecteerd die we aanvullend kunnen doen. We werken bijvoorbeeld al actief aan het verbeteren van de toegankelijkheid van stembureaus, dat is niet opgenomen in het actieprogramma.

Bewustwording en interne en externe communicatie: gemeentelijke organisatie en dienstverlening

1. Borgen van het thema inclusieve samenleving in onze organisatie en bestuurlijke voorstellen
2. Borging ervaringsdeskundigheid per thema
3. Informatie op websites toegankelijk aanbieden

Fysieke toegankelijkheid: openbare ruimten, gemeentelijk vastgoed, mobiliteit

1. Aandacht voor fysieke toegankelijkheid
2. Publieke toegankelijke toiletten vergroten
3. Begaanbaarheid van het centrum verbeteren
4. Beoordelen voorschriften toegankelijkheid
5. Bespreekbaar maken van inclusie in de wijk

Sociale toegankelijkheid: onderwijs, werk en inkomen, meedoen

1. Activiteit in Week van de toegankelijkheid
2. Evenementenvergunningen aanpassen
3. Sportmogelijkheden